

„Abrogarea vizelor pentru cetățenii români va debloca dezvoltarea turismului receptor”

Abrogarea vizelor, liberalizarea pieței aeriene, facilitarea accesului turiștilor străini

Interviul „Monitorul de Business” cu Nicolae Platon, președintele Asociației Naționale a Agențiilor de Turism (ANAT) din Republica Moldova

Foto: www.businessexpert.md

MB. Cu ce se ocupă Asociația D-voastră?

Noi avem mai multe atribuții. În primul rând ne străduim să dăm posibilitate agenților pieței turistice de a avea toată informația legată de turism.

În cel de al doilea rând facem lobby legat de legislația turistică, practic toate actele normative ce urmează să fie aprobate de Guvern și Parlament trec expertiza profesională a Asociației.

De asemenea acordăm asistență juridică firmelor de turism, deoarece există multe cazuri când turiștii nu sunt satisfăcuți (din mai multe considerente) de serviciile prestate, inclusiv cineva

dorește pur și simplu să se odihnească gratis. Organizăm și de cursuri de perfecționare a cadrelor și cursuri de vânzări de bilete aeriene. Până nu demult firmele noastre erau obligate să trimită pentru aceasta personalul la București ori Kiev, acum s-a deschis o filială a centrului Amadeus din Kiev și la noi. Examenele sunt susținute aici, însă se verifică în Kiev. Examenele sunt destul de dure, în schimb persoanele ce le susțin obțin un certificat internațional și pot activa în orice țară a lumii, limba de operațiune fiind engleza.

MB. Care sunt problemele cele mai importante cu care se confruntă la ora actuală sectorul turismului?

Noi am pregătit un bloc de întrebări care au fost înaintate și discutate cu Guvernul în cadrul unei întâlniri de lucru ce s-a petrecut în teritoriu, cu participarea dlui. Victor Stepaniuc, viceprim ministru și cu participarea a circa 100 de reprezentanți ale firmelor turistice autohtone.

Acest bloc înaintat Guvernului constituie nu altceva decât o sistematizare efectuată de ANAT (Asociația Națională a Agențiilor de Turism) a doleanțelor expuse de către firmele turistice moldovenești pentru a rezolva problemele care împiedică, în opinia lor, dezvoltarea turismului autohton.

Continuare în pagina 2

Știri pe scurt

Vânzările de mărfuri nealimentare prin unitățile comerciale au scăzut, în șapte luni, cu 11.0%, în timp ce vânzările de alimente au crescut cu 6.8%, arată date ale Biroului Național de Statistică.

Pe de altă parte, în raport cu luna iunie pe segmentul produse nealimentare s-a înregistrat o creștere de 9.1%, în timp ce vânzările de produse alimentare s-au majorat cu 4.8%.

China a depășit Germania la valoarea exporturilor de bunuri în primul semestru, în condițiile în care a suferit o scădere mai mică a livrarilor în prima parte a acestui an, arată datele Organizației Mondiale a Comerțului (OMC).

Astfel, exporturile de bunuri ale Chinei au însumat 521,7 miliarde dolari în primul semestru, ușor peste nivelul de 521,6 miliarde dolari înregistrat de Germania, primul exportator mondial până anul trecut.

Criza și alegerile

MB. În ce măsură a afectat criza economică turismul?

Dacă să vorbim la general, lunile mai și iunie au fost niște luni benefice pentru firmele turistice autohtone, reducerea vânzărilor începând cu sfârșitul lunii iunie și a durat până la sfârșitul lunii iulie. Acest lucru se datorează pe de o parte crizei economice, iar pe de altă parte (mai semnificativă), alegerilor anticipate, deoarece marea majoritate a politicienilor și a personalului implicat în campanie nu a avut posibilitatea de a pleca la odihnă.

Criza a afectat turismul astfel: dacă până acum majoritatea turiștilor solicitau hoteluri de lux (conform datelor de pe anii 2007-2008 această cifră era undeva de 75% - 80%), acum ei aleg hoteluri de 5 stele standard, 5 stele plus. Numărul turiștilor care optau pentru hoteluri de lux a scăzut cu 20% - 25%.

MB. Dacă e să revenim la Guvern, ați spus că deja v-ați întâlnit cu ei cu acel set de propuneri, aceasta e pentru prima dată ori e creată deja o anumită tradiție în acest sens?

Am avut mai multe întâlniri, ca rezultat s-a obținut în mai 2008 modificarea legii cu privire la activitatea turistică. Au fost delimitate în sfârșit noțiunile de tur-operator și agenție de turism, stipulate condițiile pentru a deține licență pentru aceste genuri de activitate.

De asemenea au fost operate modificări în regulamentul cu privire la eliberarea licențelor Camerei de Licențiere, adică ea nu mai este în drept să retragă licența în afara instanței de judecată. Camera de Licențiere poate maximum să suspende licența pe o perioadă de două luni.

MB. Ce se întâmplă cu accesul pe teritoriul Ucrainei? Va fi necesar de prezentat suma ceea de 1100 euro pentru a putea merge la odihnă ori pur și simplu în vizită?

Asociația în primul rând se gândește cum să își apere piața și nu se ocupă de persoanele fizice. După discuții cu parteneri din Ucraina și cu ambasada acestei țări la Chișinău, nouă ni s-a spus că persoanele ce pleacă la odihnă în baza voucherului turistic nu sunt afectați de această obligație. În acest sens aș vrea să spun că nu întotdeauna turismul organizat pe cont propriu e mai ieftin ori calitativ decât cel prin firmele turistice. Deoarece agenția de turism ori tur-operatorul achiziționează un număr mai mare de locuri și atunci și reducerile sunt considerabile. În special în acest an, din cauza crizei economice, agențiile de turism au scăzut comisionul până la 50% (per total pe toată vara), unele firme au avut reduceri de 70% ori chiar 100% în luna iulie.

Cu prețurile la un pachet turistic din Moldova de poți odihni în Turcia după sistemul ultra all inclusive

MB. Totuși care sunt problemele urgente pe care ar trebui să le soluționeze în cel mai scurt timp noua guvernare?

Cea mai importantă întrebare, rezolvarea căreia considerăm că va debloca dezvoltarea turismului receptor este abrogarea vizelor pentru cetățenii români. Deoarece, după ce a fost introdus acest regim, la unele complexe hoteliere vânzările au scăzut până la 70%. Începând din luna aprilie, de când a fost introdus acest regim, o bună parte a hotelurilor a disponibilizat personalul, trimițându-l în concediu forțat, deoarece România dădea un număr impunător de turiști. Ce s-a mai întâmplat? Noi avem un acord bilateral cu Asociația Națională a Agențiilor de Turism din România și o bună colaborare cu Ministerul Turismului și am încercat să facem niște programe comune ce permiteau turiștilor ce veneau în România să viziteze vreo câteva zile și RM. Din cauza că a fost introdus regimul de vize, partenerii din România (ghizii, directorii firmelor de turism, însoțitorii) nu au putut accede în țară, respectiv turiștii care vizitau România nu mai treceau și pe la noi. Noi am cerut ca până ce se va rezolva problema regimului de vize cu România, ca turiștilor să le fie deschisă viza în baza voucher-ului emis de firmele turistice, deoarece în caz contrar deschiderea unei vize durează două luni de zile.

A doua problemă este redeschiderea serviciului consular la aeroportul internațional Chișinău. Doar din Turcia (dacă să luăm ca exemplu o țară, deși exemple de genul acesta sunt mai multe), noi aveam anual 4-5 mii de turiști. După ce a fost scos serviciul consular, acest număr a scăzut la 800.

A treia problemă ține de liberalizarea prețurilor la serviciile aeriene, fiindcă la noi biletele sunt foarte scumpe. Mai mult de 60% a unui pachet turistic pentru RM este prețul transportului, iar pachetul costă 800 de euro. Cu acești bani se poate de odihnit în Turcia după sistemul all inclusive ori ultra all inclusive. Pe lângă toate și hotelurile sunt scumpe, deși acum ele au început să scadă, din cauza concurenței mari în acest mediu. Din cauza prețurilor înalte noi am căutat soluții alternative, am stimulat dezvoltarea pensiunilor agroturistice, în care cazarea cu trei mese va costa 35-40 euro. Astfel noi cumulăm vreo câteva zile de cazare mai ieftină în mediul rural cu câteva zile de cazare în mediul urban.

O altă problemă ține și de așa numitul coridor verde de la aeroport. El există, dar oricum turiștii ce vin în RM se percheziționează destul de minuțios – care este atunci rostul acestui coridor, dacă el practic nu funcționează? Este clar că trebuie să ne apărăm securitatea statului ș.a.m.d., dar nu cred că e necesar de a verifica cu scrupulozitate bagajele personale.

O problemă foarte mare este și comercializarea ilicită de către persoane fizice a pachetelor turistice pentru Ucraina, ceea ce duce la servicii necalitative și concurență neloială, deoarece aceste persoane nu plătesc impozite. Noi am vorbit despre aceasta de mai multe ori, am adus exemple concrete, cu adrese, telefoane, nume și am înaintat Ministerului de Interne. Până în prezent nu s-a rezolvat nimic, dar ne s-a adus la cunoștință că aceste cazuri se examinează.

Marin Gurin

351 de întreprinderi asigură jumătate din veniturile Bugetului Public Național

Un număr de 351 de agenți economici incluși, de la 1 ianuarie 2009, în categoria marilor contribuabili, asigură circa 42-47% din volumul integral al veniturilor Bugetului Public Național, administrate de Serviciul Fiscal de Stat.

Condiția principală pentru includerea în această categorie este calcularea și achitarea pe parcursul anului a obligațiilor fiscale în sumă nu mai mică de 4 mil. lei, susține Alexandru Prohnițchi, șef-adjunct al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat.

O entitate specială pentru marii contribuabili

De acești agenți economici se ocupă și o entitate specială din cadrul IFPS - Direcția Administrarea Contribuabililor Mari (DACM). Potrivit șefului-adjunct al IFPS, principalul scop al DACM ține de asigurarea eficacității administrării și control calitativ al agenților economici - contribuabili mari.

Alexandru Prohnițchi spune că direcția specializată a fost creată în anul 1998, conform recomandărilor Fondului Monetar Internațional. La început se numea Direcția Urmărirea și Control Contribuabililor Mari (DUCCM), care din anul 2002 are o altă denumire - Direcția Administrarea Contribuabililor Mari (DACM).

Totodată, Prohnițchi ne-a specificat că sarcinile principale ale DACM sunt:

- efectuarea controalelor fiscale, evidența rezultatelor controalelor fiscale și aplicarea măsurilor legale în conformitate cu legislația în vigoare;
- asigurarea executării integrale în termenele prevăzute de legislația în vigoare privind calcularea, declararea și achitarea obligațiilor față de buget, înregistrarea și excluderea de la evidența a filialelor, subdiviziunilor, conturilor bancare și mașinilor de casă și control cu memorie fiscală;
- aplicarea măsurilor necesare în conformitate cu legislația în vigoare pentru executarea forțată a obligațiilor fiscale.

În lista contribuabililor mari, în perioada anilor 2007 și 2008,

au fost înregistrați respectiv 352 și 338 de agenți economici. În anul 2009, DACM asigură deservirea a 351 de contribuabili sau 0,5% din numărul total al agenților economici înregistrați, numărul cel mai mare fiind din domeniul industriei alimentare, după care urmează comerțul cu ridicata, cel cu amănuntul, transportul și comunicațiile.

În opinia lui Veaceslav Ciobanu, președinte al Asociației Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Moldova, existența unei astfel de direcții este benefică pentru marii contribuabili. Or, în cadrul acesteia activează de regulă cei mai buni specialiști, fapt ce permite soluționarea mai rapidă și mai corectă a unor probleme.

74% din marii contribuabili se găsesc în Chișinău

În același timp, șeful-adjunct al IFPS, aduce ca dovadă nivelul înalt al respectării legislației fiscale de către contribuabilii mari și a aprecierii semnificației plăților fiscale, numărul de agenți economici - contribuabilii mari decernați cu titlu „Cel mai bun contribuabil al anului”. De exemplu, pentru perioada anului 2008, din 45 agenți economici cărora li s-a conferit acest titlu - 18 sunt contribuabili mari.

Cât despre repartitia teritorială, apoi în anul 2008, circa 74% din acești contribuabili erau din Chișinău, 7% din Bălți și 2% din raionul Ialoveni. În restul unităților teritoriale administrative se găseau în total 17% din marii contribuabili. De altfel, șapte raioane nu aveau nici un agent economic, care să poată fi inclus în această categorie, iar în opt raioane se atestă doar câte unul.

ECOnomist

Acest material apare în cadrul programului „Consolidarea mediului privat de afaceri în RM” prin Agenda Națională de Business, cu sprijinul CIPE (SUA). Acest material reflectă doar opiniile autorilor săi.

www.cipe.org

Centrul Internațional pentru Inițiativă Privată
1155 15th Street, NW Suite 700, Washington,
D.C. 20005, USA

www.viitorul.org

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiativă Sociale (IDIS) „Viitorul”
Str. Iacob Hâncu 10/1, Chișinău MD-2005 Republica Moldova
tel. +373 22 22 18 44 fax. +373 22 24 57 14
office@viitorul.org